

2018: Rampscenario voor vis

Wat kunnen we hieruit leren?

Martijn Schiphouwer
Veenendaal, 9 mei 2019

RAVON

Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland

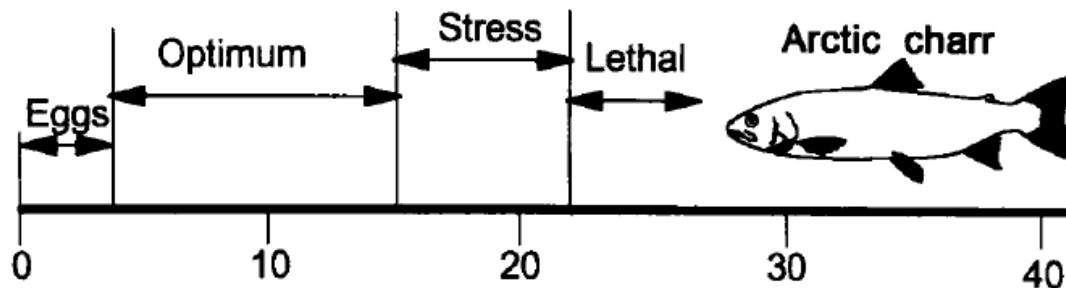
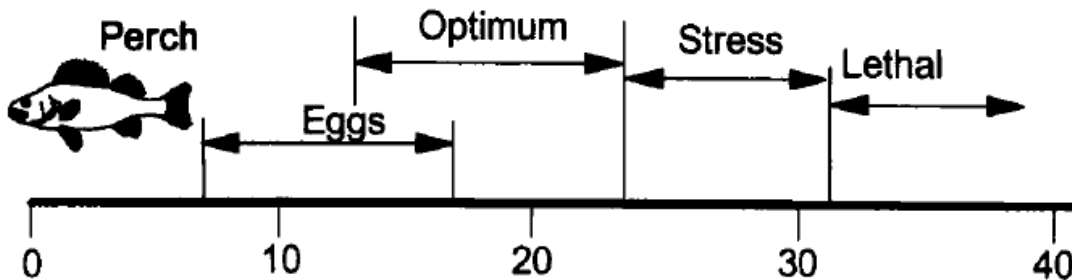
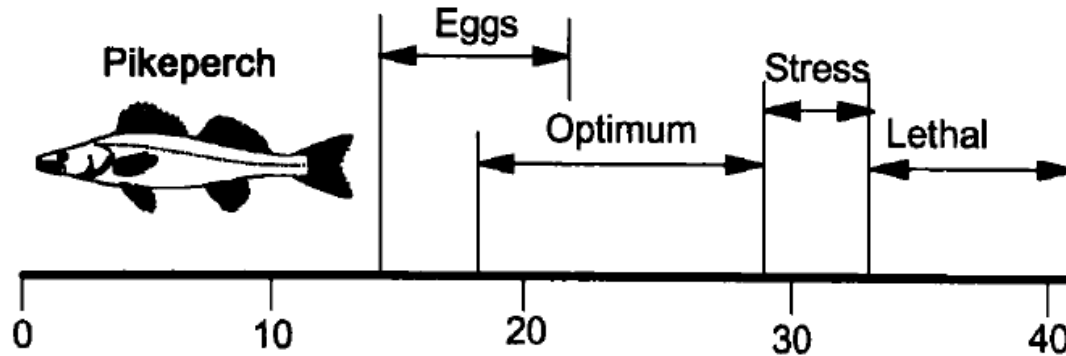
Wat gebeurt er bij droogte & hitte met vis?

- Verhoging van temperatuur
- Verlaging zuurstofconcentratie (verhoging afbraak/stofwisseling)
- Toxiciteit (o.a. algen, verzilting)
- Stagnatie & droogval

Afbeelding 1.1: Droogval in de Verloren Beek (foto: Arthur de Bruin)

Temperatuurtolerantie

Lehtonen, 1996 Temperature (°C)

Warmteminnende soorten: vaak exoten!
Bijv. karper, snoekbaars, meerval, zwartbekgrondel

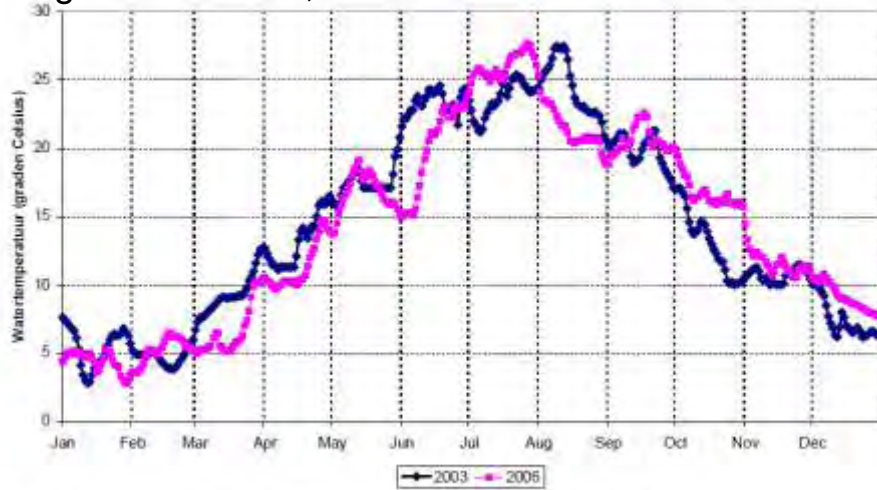
Algemene (tolerante) soorten: vaak eurytopen.
Bijv. baars, brasem, blankvoorn

Kritische soorten: vaak rheofielen, diadromen.
Bijv. spiering, zalm, kwabaal, barbeel, houting

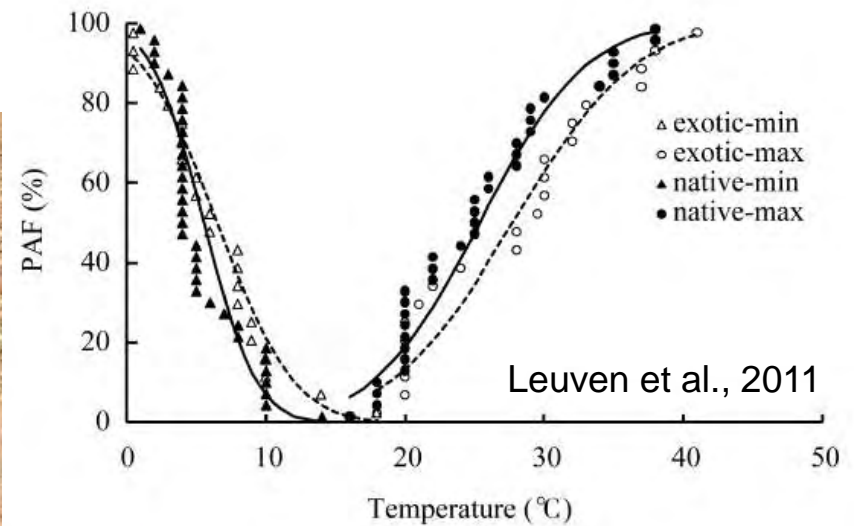
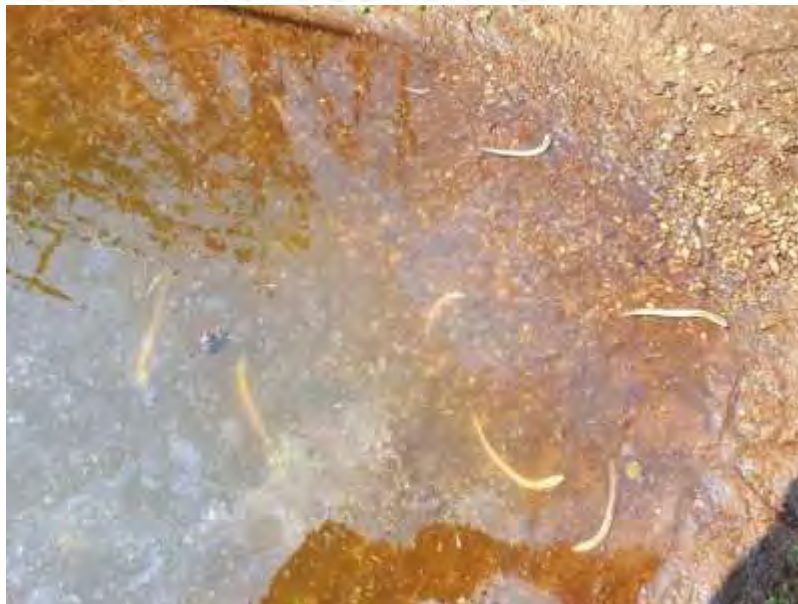
Burgos & van Beld, 2009

LOBITH

Figuur 1.1

Wattertemperatuur bij Lobith in de jaren 2003 en 2006.

Leuven et al., 2011

Fig. 5 Temperature sensitivity distributions for native and exotic fish species occurring in the Rhine river distributaries

Wat gebeurde in 2018? (RAVON perspectief)

- Vanaf 10 juli sterke toename in meldingen over droogval van beken, met name oost Brabant, Veluwe en Achterhoek
- Vanaf 15 juli in diverse regio's vinger aan de pols gehouden
- Donderdag 19 juli noodklok geluid door RAVON
 - contact met waterschapsbesturen in kritische gebieden
 - persbericht 'rampscenario beekvissen'
- Vanaf vrijdag 20 juli: door waterschappen diverse acties in gang gezet
 - Oppompen grondwater meest kritische beken
 - Vis afvangen en verplaatsen
- Totale ecologische schade:
 - nog steeds niet te overzien, lokaal voorkomen
 - toekomstgerichte aanpak noodzakelijk

18 duizend liefhebbers van natuur krijgen het al GRATIS natuurnieuws per email van Nature Today!
Topbiologen delen hun kennis graag.
Meld je ook aan

Zie ook

- Soortmanagementplan voor de beekprik in Apeldoorn
28-jun-2017
- Invasieve Oost-Europese grondels overspoelen Nederlandse wateren
12-apr-2017
- Prikken steken
13-sep-2017
- Vis in de oever
12-jul-2017
- Kikkers op laag water
5-jul-2017

Rampscenario beekvissen voltrekt zich

Stichting RAVON

19-JUL-2018 - Uit verschillende delen van Nederland komen meldingen binnen van droogvallende wateren en vissterfte. Op de hogere zandgronden van onder andere de Veluwe, Achterhoek en Noord-Brabant dreigen steeds meer beken droog te vallen, waardoor populaties van zeldzame beekvissen acuut met uitsterven worden bedreigd.

Lagere 'weerbaarheid' watersysteem

Ernstige vissterfte rivier de Geul na mestlozing

5037 04 september 2018

De visstand in de kleine rivier de Geul in Limburg is gedicimeerd nadat twee weken geleden uit een gescheurde silo in België mest in het water lekte, melden diverse media. Het Waterschap Limburg spreekt van ernstige milieuschade.

In de Geul komen voor Nederland zeldzame vissoorten als de eelrits en de gestippelde alver voor. De beekforel en vlagzalm die de afgelopen jaren in de Geul zijn uitgezet, zouden geheel zijn verdwenen. Medewerkers van het waterschap en leden van lokale visverenigingen hebben de dode vissen geraamd.

DIENSDAG 14 AUGUSTUS 2018, 16:53

DEEL DIT ARTIKEL:

Al duizend dode palingen uit rivieren gehaald: 'Alles wat dood rond drijft, rapen we op'

▲ Vissers helpen in november mee om nog levende vissen te redden uit de Berkel. Tienduizenden vissen legde het loodje als gevolg van de leidingbreuk. © Foto archief/Patrick van Gemert/Zutphens Pers

Schoonmaken Berkel na massale vissterfte kost waterschap zeker 8 ton

VIDEO | Het incident met de persleidingbreuk in de Berkel bij Lochem, vorig jaar november, heeft het Waterschap Rijn en IJssel minstens achthonderdduizend

Noodmaatregelen – ‘tijdelijke mitigatie’

Afbeelding 2.2: Met zandzakken wordt door Waterschap Vallei en Veluwe water vastgehouden en turbulentie gecreëerd om water langer vast te houden en zuurstof in te brengen in de Staverendsebeek (foto: Robbin Buitink)

▲ Winterswijk De Ratumse Beek © DG

Bosbeekjuffer en beekprik gered door Winterswijkse golfclub

WINTERSWIJK - Door de aanhoudende droogte is de Ratumse Beek bij

Reddingsactie in 5 Brabantse beken om onherstelbare natuurschade te voorkomen

Gepubliceerd op: 27 juli 2018

Waterschap De Dommel start zaterdag 28 juli met een reddingsactie in vier natuurrijke beken om de daar aanwezige – bijzondere – flora en fauna te behouden. De extreme droogte leidt tot het droogvallen van veel beken. Onherstelbare natuurschade dreigt. Het waterschap voorziet vijf beken van een noodzakelijke, maar minimale hoeveelheid water om de natuur een overlevingskans te geven. Daarvoor wordt grondwater opgepompt of kanaalwater ingelaten. In de Reusel werd vorig weekend al de eerste reddingsactie als noodmaatregel uitgevoerd.

Noodmaatregelen – ‘end of pipe’

Oproep Waterschap Aa en Maas om vissen in Bakel te redden

BAKEL - Waterschap Aa en Maas roept natuurliefhebbers op om drooggevalle beken, sloten en andere wateren te melden. Op die manier wil het waterschap voorkomen dat vissen door de aanhoudende droogte het loodje leggen.

30-06-2019 10:11:18 | 1 artikel | 0 reacties | 0 foto's

Bali Runners redden vissen in ademnood

VISSTERFTE BIJ VIJVER LIEVERMAN-WATERLELIE GEMERT

De beken vallen droog, waterschap zet grote reddingsactie vissen op touw

De beken vallen droog, waterschap zet grote reddingsactie vissen op touw

Sportvissers redden vissen uit bijna drooggevalle Schipbeek

Sportvissers redden vissen uit bijna drooggevalle Schipbeek

Vanaf 21 juli voert Waterschap de Dommel water aan uit twee agrarische grondwaterputten

Update droogval Reusel 23 juli 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=c2iS94MH30g>

Wat als dit vaker gebeurt?*

- Afname of uitsterven kritische soorten
- Lagere biodiversiteit / biomassa
- Verdere toename / dominantie exoten
- Lagere belevingswaarde wateren (dode vis / geen vis)
- Lagere KRW beoordeling, door lager aandeel doelsoorten
- Niet behalen instandhoudingsdoelen Habitatrictlijn

Beoordeling ecologische kwaliteit, Kaderrichtlijn Water, 2015

*Extremen komen steeds vaker voor!

Wat kunnen we doen?

- Samen lering trekken uit 2018, o.a. kwetsbare gebieden en effecten in kaart brengen
- Draaiboeken en noodmaatregelpakketten op orde krijgen (o.a. implementatie verdringingsreeks)
- (Grond)Watersystemen toekomstbestendig maken, meer water vasthouden (sponswerking landschap)
- Aanpak landelijk afstemmen en afspraken naleven

Waterschap: verbod op beregening met grondwater

Vitens pompte noodgedwongen meer water op dan mocht tijdens extreme droogte

Waterbedrijf Vitens heeft tijdens de extreme droogte afgelopen zomer meer water gewonnen dan volgens de vergunning is toegestaan. Volgens Vitens kon dat niet anders. „Het kon niet zo zijn dat er helemaal geen water meer uit de kraan kwam.”

Ingrijpen op korte termijn

Boeren krijgen 'ballen' om duikers dicht te houden

DOETINCHEM/ZEVENAAR - Pakweg tweehonderd boeren en andere grondbezitters in Achterhoek en Liemers krijgen van het Waterschap Rijn en IJssel een opblaasbare bal. Daarmee kunnen zij bij regenval duikers op hun land 'afsluiten'.

René Rijken van Waterschap Brabantse Delta (links) en groenteler Erik Tilborghs plaatsen een plank voor de duiker in de watergang. Zo kan het waterpeil enkele decimeters worden verhoogd.
- Foto's: Joost Stallen

DINSDAG 2 APRIL 2019, 13:22

DEEL DIT ARTIKEL:

Tijdelijk verbod gebruik van grondwater voor beregenen grasland

Het grasland mag voorlopig niet beregend worden (Foto: Waterschap Brabantse Delta).

Maak het watersysteem toekomstbestendig!

Wateroverlast in Weert, auto's drijven door de straat

2 sep 2015, 14:07

- Meer ruimte voor water
- Bergen en vasthouden
- Water beter verdelen
- Meer variatie (bijv. diepe plaatsen / stroming)
- Meer beschaduwing
- Stilstaand water: eerder onderhoud

